

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 13C/244/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814203368
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Monoková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2016:8814203368.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom Mgr. Annou Monokovou v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: D. Q., V. XX.XX.XXXX, P. P. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Šafárikovo nám. 7, 811 02 Bratislava, IČO: 42 362 962, zast. JUDr. Patrik Podhorský, advokát, Zámocká 36, 811 01 Bratislava, o zaplatenie 1161,01 eur s prísl. t a k t o

rozhodol:

Konanie o povinnosti žalovaného zaplatiť zmenkový úrok vo výške 0,19% denne zo sumy 1161,01 eur od 09.01.2011 do zaplatenia z a s t a v u j e .

Žalobu z a m i e t a .

Žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Žalobca j e p o v i n n ý zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania v sume 177,99 eur na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou (tlačivo A - návrh na uplatnenie pohľadávky, článok 4, ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ číslo 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal zaplatenia istiny 1161,01 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 1161,01 eur od 09.01.2011 do zaplatenia. Okrem toho žiadal priznať 6 %-ný úrok zo zmenkovej sumy 1161,01 eur od 14.02.2011 do zaplatenia, ako aj zmenkovú odmenu vo výške 1/3-tina percenta zmenkovej sumy teda 3,87 eur a náhradu trov konania. Žalobca uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 04.06.2010 na zmenkovú sumu 1161,01 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 09.01.2011. V texte bol uvedený záväzok žalovaného, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad zmenkovému veriteľovi. Indosovaná zmenka je podľa žalobcu vistazmenkou a je opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“.

Žalobca uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ do podania žaloby zaplatil 0 eur, kde na zmenkovú sumu uhradil 0 eur a na úroky uhradil 0 eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

Vedľajší účastník na strane žalovaného oznámil vstup do konania podaním doručeným súdu dňa 27.10.2014. Vo vyjadrení k žalobe, ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené dňa 24.11.2014 uviedol, že terajší majiteľ zmenky, teda žalobca pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Bol si vedomý, že nadobúda zmenku od spoločnosti, ktorá poskytuje pôžičky a úvery spotrebiteľom a zároveň, že tento pôvodný majiteľ zmenky nemôže zmenky uplatniť, keďže by tým porušil zákon, čomu nasvedčuje skutočnosť, že v hornom rámčeku zmenky je uvedené číslo zmluvy, čo zakladá minimálne pochybnosti o dobrej viere nadobúdateľa zmenky pri jej rubopisovaní, keďže si musel byť vedomý, že k tejto zmenke patrí aj „spotrebiteľská“ zmluva, ako aj to, že samotný pôvodný zmenkový veriteľ, je subjektom poskytujúcim úvery a pôžičky a je známy svojimi spotrebiteľskými aktivitami. Dodal, že súd by sa mal zaoberať kauzálnymi vzťahmi pôvodného zmenkového veriteľa a žalovaného, pričom žalobca sa nemôže brániť ustanovením § 17 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový. Na tieto kauzálne vzťahy sa aplikovala legislatíva platná v čase vystavenie zmenky a to konkrétne § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. V súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom dodávajúc, že podobne to platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V ďalšom poukázal na rozhodnutie ESD číslo C 419/2011, ako aj na dohodu o vyplňovacom práve blankozmenky, vzniesol pochybnosti o výške zmenkovej sumy vpísanej do zmenky samotnej a z toho dôvodu žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Zároveň požiadal o náhradu trov konania.

V podaní doručenom tunajšiemu súdu dňa 22.12.2015 žalobca uviedol, že berie svoju žalobu čiastočne späť a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si žalobca uplatňuje v tomto konaní len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne.

Podľa § 96 ods. 1, ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. Nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu je neúčinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie.

Keďže žalobca zbral žalobu čiastočne čo do zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 1161,01 eur od 9.01.2011 do zaplataenia späť pred prvým pojednávaním, súd podľa citovaného ustanovenia konanie čiastočne zastavil.

Podľa názoru súdu v tomto prípade sú splnené podmienky pre použitie vyššie uvedeného Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. V zmysle článku 2 citovaného nariadenia sa totiž toto uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

V článku 3 odsek 1 cit. zák. ust. sa uvádza, že na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom, ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa článku 5 odsek 1 spomínaného Nariadenia európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

V zmysle článku 5 odsek 2 citovaného nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III. Kópia tlačiva na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13.

V danom prípade vychádzajúc z údajov uvedených v žalobcom predloženej zmenke (ktorú vystavila spoločnosť POHOTOVOSTĚ) súd považoval za potrebné nariadiť vo veci ústne pojednávanie a to aj bez toho, aby o to požiadala niektorá zo strán.

Právny zástupca žalobcu požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov, pojednávanie odročil nežiadal. Zároveň uviedol, že žalobca hodnotí procesný postup súdu, ktorým vytýčil ústne pojednávanie ako nesprávny, čo odôvodňoval jednotlivými článkami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „Nariadenie“) a to čl. 4, čl. 5 bodu 1, ako aj bodu 8 a má za to, že nariadenie ústneho pojednávania sa nejaví ako nevyhnutné a racionálne. Vychádza zo skutočnosti, že nemá vedomosť o tom, že by žalovaný popieral uplatnenú pohľadávku. Avšak ak by v priebehu súdneho pojednávania akýmkoľvek spôsobom došlo k popretiu uplatnenej pohľadávky, žiada, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a žalobcu oboznámil s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami.

V tejto súvislosti považuje súd za potrebné poukázať na podľa názoru súdu neakceptovateľné a zarážajúce zasahovanie do oprávnení súdu, keďže je to výlučne v kompetencii súdu posúdiť potrebu nariadenia pojednávania, ak navyše sám žalobca poukazuje na čl. 5 bod 1 príslušného nariadenia, v zmysle ktorého súd môže nariadiť pojednávanie aj vtedy, ak to považuje za potrebné. Navyše nariadenie pojednávania súd vykonal v súvislosti s posudzovaním vyplňovacieho práva na zmenku ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskom vzťahu vzniknutým medzi pôvodným veriteľom žalovanej (obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o.), ako aj v súvislosti s posudzovaním, aký má charakter predmetný spotrebiteľský úver.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a jej prílohami a to úplným výpisom z obchodného registra žalobcu, zmenkou, písomnými vyjadreniami a stanoviskami žalobcu, písomným vyjadrením vedľajšieho účastníka, Zmluvou o úvere, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, prehľadom splátok a pokút, uznesením č.k. 13C/244/2014-46, uznesením Krajského súdu v Prešove a zistil tento skutkový a právny stav:

Žalobca v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 27.11.2014, vzniesol námietku vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Súd uznesením č.k. 13C/244/2014-46 zo dňa 07.09.2015 námietku žalobcu zamietol. Žalobca následne podaním doručením súdu dňa 28.09.2015 podal odvolanie proti tomuto uzneseniu. Predmetné uznesenie bolo potvrdené uznesením odvolacieho súdu č.k. 23Co/321/2015-65 zo dňa 29.02.2016.

Žalovaný vystavil dňa 04.06.2010 v prospech spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. zmenku, obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, sumu 1161,01 eur so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 09.01.2011. Predmetná zmenka bola žalovaným vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola prevedená indosamentom (rubopisom) na žalobcu.

Zo zmluvy o úvere číslo XXXXXXXXXX, ktorá sa uvádza na zmenke predloženej žalobcom a ktorej kópiu na výzvu súdu predložila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., vyplýva, že dňa 04.06.2010 na jednej strane medzi dlžníkom - žalovaným a na druhej strane veriteľom - POHOTOVOSTĚ, s.r.o. bola uzavretá táto zmluva o úvere, kde sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 600 eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 528 eur t. j. celkove čiastku 1128 eur, ktorú sa zaviazal tento uhradiť v 12-tich mesačných splátkach splatných po 94 eur, začínajúc dňom 25.06.2010 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Zmluva je datovaná dňom 04.06.2010 a opatrená podpismi mandatára, ako aj podpisom žalovaného ako dlžníka. Peniaze mal prevziať toho istého dňa.

Z vyššie uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že zmenka, ktorú žalobca pripojil k žalobe, bola vystavená ako zabezpečovací prostriedok z poskytnutého úveru, ktorý má povahu spotrebiteľského úveru. Pôvodne bola zmenka vystavená spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá ju následne indosovala na žalobcu ako zahraničnú právnickú osobu. Základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným má teda spotrebiteľskú povahu.

Na posúdenie spotrebiteľských zmlúv súd v zmysle článku 19 Nariadenia číslo 861/2007/ES aplikoval slovenské procesné rozhodné právo. Z uvedeného potom vyplýva, že slovenské subjekty pôvodne ani nepredpokladali iný ako právny poriadok Slovenskej republiky. Podľa bodu 13 Nariadenia číslo 861/2007/ES pojmy „zjavne neopodstatnené“ v kontexte zamietnutia pohľadávky a neprípustné „v kontexte zamietnutia návrhu“ by sa mali určiť v súlade s vnútroštátnym právom, súd v danom prípade postupoval podľa Občianskeho súdneho poriadku, Občianskeho zákonníka, zákona číslo 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Smernicou 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, Smernicou 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu. Ako rozhodné právo aplikoval súd právo Slovenskej republiky už aj vzhľadom na to, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako slovenská právnická osoba a prípadná voľba iného právneho poriadku súdu tvrdená ani preukázaná nebola.

Podľa článku I. § 75 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom bola listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu, alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

V zmysle článku I. § 11 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom) s tým, že podľa článku I. § 17 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zbierky zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľkou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom, alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

V zmysle § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle ustanovenia § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

V § 2 zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v poslednom znení sa uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie:

- a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo inej právnej forme;
- b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

V zmysle § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ale ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky, alebo postúpenia práv zo zmenky.

Na základe vyššie uvedeného mal súd za preukázané, že dňa 04.06.2010 uzavrel žalovaný ako dlžník so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľom zmluvu o úvere v písomnej forme, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 600 eur. V ten istý deň bola vystavená a podpísaná zmenka. Žalobou si žalobca na súde uplatnil právo na zaplatenie sumy 1161,01 eur.

Výsledkami vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobcom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola zmluva o úvere uzavretá medzi žalovaným ako dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako veriteľom. Zmluvu o úvere uzatváral žalovaný ako občan - fyzická osoba. Zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, mala predtlačенý text a do zmluvy sa dopisovali len údaje, ktoré vzhľadom na charakter nemohli byť vopred dané a to osobné údaje dlžníka, výška poskytnutého úveru, výška poplatku a spôsob splatnosti. Do zmluvy sa dopisovala len suma úveru, suma poplatku a výška splátok, ako aj počínajúci deň splatnosti, pričom v predtlačenej forme formulára bol obsiahnutý aj text, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi sumu úveru zvýšenú o príslušný poplatok.

S poukazom na § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, je spotrebiteľskou zmluvou, ak dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Súčasne sa vyžadovalo, aby spotrebiteľské zmluvy neobsahovali ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) s tým, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa a spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu Občiansky zákonník priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné povinnosti (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V danom prípade žalovaný ako fyzická osoba spĺňal definíciu spotrebiteľa a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava na strane veriteľa konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti pri uzatváraní zmluvy o úvere, keďže aj v predmete podnikania zapísaného v Obchodnom registri mala činnosť poskytovať úverov z vlastných zdrojov. Podľa záveru súdu tak bolo preukázané, že veriteľ, teda spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava spĺňala definíciu dodávateľa. V konaní bolo ďalej preukázané, že zmluva medzi veriteľom a žalovaným bola uzatvorená na formulári veriteľa vrátane

všeobecných zmluvných podmienok, do tejto zmluvy bolo možné doplniť resp. zmeniť len osobné údaje žalovaného ako dlžníka a výšku úveru. Súd mal tak za preukázané, že veriteľ tieto zmluvy uzatváral s viacerými osobami, bolo obvyklé, že ktorákoľvek druhá strana ako spotrebiteľ obsah tejto zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť nemohla.

Takto súd dospel k záveru, že zmluva o úvere zo dňa 04.06.2010 uzavretá medzi veriteľom a žalovaným bola spotrebiteľskou zmluvou.

Z uvedených dôvodov súd považoval právny vzťah, ktorý vznikol medzi spoločnosťou POHOTOVOŠŤ, s.r.o. a žalovaným za vzťah spotrebiteľský, a teda na tento vzťah aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva. Povaha uvedeného právneho vzťahu sa nezmenila ani postúpením (indosovaním) zmenky. Súd potom v danom prípade mal za to, že zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu.

Napriek tomu, že žalovaný v konaní vyslovene nenamietal, že zmenka je neplatná, súd skúmal jej platnosť, pretože mal za to, že Princíp „vigilantibus iura sriptá sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 61/2012). Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy, spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offio skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú zmluvné podmienky neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa.

V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Č. T. D..T.. Y. H. Z.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

K obdobnému záveru o prelomení zásady zmenky ako abstraktného cenného papiera vo vzťahu ku spotrebiteľovi došlo aj rozhodnutím Nemeckého najvyššieho súdu (BGH), 25. 2. 1965 - II. Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht 191/62 Hamm, publikovaný v časopise Neue juristische Wochenschrift, 1965 str. 1125. Ak teda vo vyššie uvedenej veci ESD C- 419/11 skúmal súdny dvor EÚ, či ručiteľ zo zmenky môže byť spotrebiteľom, o to viac je odôvodnený záver o skúmaní postavenia spotrebiteľa pokiaľ ide o samotného dlžníka a v tej súvislosti posudzovať otázku prijateľnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv.

Taktiež je potrebné uviesť, že podľa rozhodnutia Súdného dvora EÚ z 16. 11. 2010 práve vo veci POHOTOVOŠŤ, s.r.o. C-76/10, bolo rozhodnuté Súdnym dvorom EÚ, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií (a nielen sankcií, ale akýchkoľvek zmluvných dojednaní) obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave.

Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka, je potrebné posúdiť podľa zákona číslo 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v danom prípade od 02. 04. 2010 do 10. 06. 2013).

Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písmenom f) je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru; pod písmenom j) ročná percentuálna miera nákladov; pod písmenom k) výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a pod písmenom y) priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná ku dňu podpisu zmluvy zverejnená podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y).

Súd zastáva názor, že spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Stále je totiž potrebné aplikovať článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovaného musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa. V tomto prípade dohodu o vyplňovacom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 OZ.

Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 9 ods. 2 písm. f), j), k), y) zákona číslo 129/2010 Z. z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je ročne 91,25 %. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 OZ v nadväznosti na § 3 ods. 1 OZ). Dohoda o vyplňovacom práve zmenky bola uvedená vo VÚP, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne táto podmienka nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúci v obligatórnych náležitosti zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 5 OZ. Ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR číslo 4Obo 161/2007 zo dňa 06. 05. 2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo navrhovateľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za porušujúcu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku.

V tejto súvislosti považuje súd za potrebné poukázať aj na list Európskej komisie z 25. 04.2013 pod číslom 2012/4165 adresovaný Slovenskej republike s upozornením na nedodržiavanie spotrebiteľského práva EÚ a výslovne v liste sa spomína v tejto súvislosti obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ. Poukazuje sa na jej praktiky, ktorými sa vymáhajú nezákonného pohľadávky založené na nekalých podmienkach a konkrétne sú spomenuté aj blankozmenky.

Vyššie vyslovenému právnomu názoru tohto súdu nasvedčuje aj zákonná úprava spotrebiteľských úverov, keďže zákon 258/2001 Z. z. s účinnosťou od 01. 01. 2008 výrazne obmedzuje možnosť zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou v § 4 ods. 6 a neskôr aj zákonom číslo 129/2010 Z. z., v § 17 ods. 3 dokonca zakazuje splnenie a zabezpečenie úveru zmenkou. Aj táto právna úprava svedčí o tom, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem spotrebiteľského práva. Ak je zmenka vydaná v rozpore so zákonom, v danom prípade so zákonom o spotrebiteľskom úvere, potom je neplatná v zmysle § 39 OZ, keďže aj pre zmenku platia všeobecné ustanovenia OZ o platnosti právnych úkonov. Súd, na ktorých rozhodnutia navrhovateľ poukazoval v priebehu tohto konania, sa posúdením nezaoberali, aj keď súd má skúmať absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex offi. Na podporu tohto názoru možno použiť pripomienky Európskej komisie zo dňa 12.02.2014, členom Súdneho dvoru Európskej únie vo veci C-558/2013 týkajúcej sa obdobného konania v súvislosti s prejudiciálnou otázkou súdu.

Európska komisia v týchto pripomienkach v bode 17 uviedla: „Smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, nezakazuje používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách.“ Podľa názoru komisie je potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa v zmysle článku 9 uvedenej smernice je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Bod 19 spomínaných pripomienok obsahuje toto konštatovanie:

„Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky v zmysle, ako to uvádza vnútroštátny súd vo svojom uznesení, by bolo podľa Komisie neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. V závere preto Európska komisia navrhuje, aby Súdny dvor poskytol na predloženú prejudiciálnu otázku túto odpoveď: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a články 4, 9 a 14 smernice Rady číslo 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadne porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.“

V danom prípade zmenka a úverová zmluva vznikla po 02.04.2010, teda za účinnosti zákona číslo 129/2010 Z. z. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

S poukazom na citované zákonné ustanovenie došlo k vystaveniu zmenky v rozpore s týmto citovaným zákonným ustanovením, a preto s poukazom na § 39 OZ je potrebné vyhodnotiť zmenku ako absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom.

V závere súd považuje za potrebné podotknúť, že dohodu o vyplňovacom práve zmenky a tým aj samotnú zmenku je možné považovať za neplatnú aj v dôsledku obchádzania zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky mal právny predchodca žalobcu snahu vyhnúť sa posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho je, že žalovaná by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatorných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu však nemôže požívať právnu ochranu, ako to vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 1 OZ, a keďže žalobca si uplatnil právo výslovne zo zmenky a túto súd považoval za neplatnú, z toho dôvodu jeho žalobu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 OSP. Žalovanému ako procesne úspešnej strane vznikol nárok na náhradu trov konania, avšak ten si trovy konania neuplatnil, preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

Čo sa týka vedľajšieho účastníka, ktorý vystupoval na strane žalovaného, jeho nárok na náhradu trov konania sa odvíja od úspechu, resp. neúspechu účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje.

Ako súd uviedol vyššie, žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania a teda vznikol aj vedľajšiemu účastníkovi, ktorý v konaní vystupoval na jeho strane.

Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach nevyklučuje, aby účastník odborne spôsobilý hájiť svoje záujmy v konaní pred súdom, sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. Náklady s tým spojené sú vždy potrebné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom (uznesenie Krajského súdu Prešov zo dňa 28. marca 2012, sp. zn. 7Co/34/2012).

Právny zástupca vedľajšieho účastníka si v podaní doručenom súdu dňa 28.10.2015 vyčíslil trovy konania vo výške 209,40 eur, ktoré pozostávajú z odmeny za 3 úkony právnej služby po 61,41 eur (prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie vo veci samej, vyjadrenie k odvolaniu) a režijného paušálu 3x 8,39 eur.

Súd vyhodnotil aj účelnosť vynaložených trov konania tak ako to predpokladá ust. § 142 ods. 1 OSP z pohľadu účelnosti a to či tým ktorým úkonom došlo k účinnej pomoci vedľajšieho účastníka k úspechu v spore, kde súd poukazuje na skutočnosť, že právny zástupca vedľajšieho účastníka potom čo sa oboznámil so žalobným návrhom a jeho prílohami, doručil súdu vyjadrenie, v ktorom sa podrobne aj s odkazom na príslušné ustanovenia právnych predpisov ako aj judikatúru súdov vyjadril k žalobcom uplatnenému nároku, preto má súd za to, že trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby - príprava a prevzatie zastúpenia a vyjadrenie k žalobe, sú účelne vynaloženými trovami a ich vykonaním bola zo strany vedľajšieho účastníka poskytnutá žalovanému účinná pomoc v konaní.

Trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka takto pozostávajú z odmeny za dva úkony právnej služby po 61,41 eur (prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie vo veci samej) podľa § 13a ods. 1 písm. a), c) cit. vyhl. a za jeden úkon právnej služby vo výške 1 zo sumy 61,41 eur v zmysle §13a ods. 2 písm. b), v sume 30,70 eur (vyjadrenie k odvolaniu), spolu v sume 153,52 eur a režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 cit. vyhl. a to za 2 úkony v roku 2014 po 8,04 eur a nie za úkony v roku 2015 ako si uplatnil právny zástupca vedľajšieho účastníka v podaní doručenom súdu dňa 28.10.2015, nakoľko vstup do konania oznámil súdu podaním doručeným dňa 27.10.2014 a vyjadrenie k žalobe bolo doručené súdu dňa 24.11.2014 a za jeden úkon v roku 2015 po 8,39 eur, spolu v sume 24,47 eur. Teda spolu trovy právneho zastúpenia (odmena + režijný paušál) predstavujú sumu 177,99 eur.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.